

Износ на американските производители на соя за ЕС и влиянието на новите митнически тарифи върху износа на соя от САЩ

В края на м. юли 2018 г. ASA се е присъединила към писмо от множество индустрии до Службата на търговския представител на САЩ (*US Trade Representative – USTR*), в което се изтъква загрижеността на американските производители от въздействието на новите митнически тарифи наложени от администрацията на президента Тръмп.

От края на м. май 2018 г., когато президентът Тръмп обяви митнически тарифи от 50 милиарда долара за китайски стоки, до момента цените на соята са се понижали с повече от 20%. В отговор Китай наскоро въведе твърди митнически тарифи, които предизвикаха рекорден десетгодишен спад в цените на соята (300 щ.д. на тон). Това се случва в момент, когато насажденията със соя са рекордни и големите запаси вече теглят цените надолу, далеч от връхната им точка през 2012 г. За да бъде рамкиран мащаба на проблема следва да се каже, че през 2017 г. има повече декари засети със соя в национален мащаб. Тези площи са по-големи от засетите с царевица. Възможността сегашната неблагоприятна тенденция да се превърне в дългосрочна определено тревожи производители на соя в САЩ. Китай е най-големият вносител на цяла соя от САЩ (около 30 млн. тона годишно), а Мексико е най-голям клиент на соево брашно от САЩ (около 2.12 млн. тона годишно).

При дългосрочните анализи се използват прогнозите на Института за хранителна и селскостопанска политика в Мисури (*Food and Agricultural Policy Research Institute - FAPRI*), който оценява потенциала за износ на соя и влиянието върху цената. Анализите и оценките преди вдигането на митническите тарифи показват, че за м. юни 2018 г. производството на соя ще бъде 116,5 млн. тона. От тях ще бъдат експортирани 62,3 млн. тона на цени между \$ 322 и \$ 413 за тон. С въвеждане на митническите тарифи от страна на Китай параметрите се променят. Пост-тарифните оценки на FAPRI за м. юли ' 2018 г. показват, че производството ще е 117,3 млн. тона, а очакванията за износ ще възлязат на 55,52 млн. тона, при по-ниска ценова граница – между \$ 294 и \$ 386 за тон. Прогнозите за царевицата и пшеницата също се оценяват в съответствие с нововъдените китайските

рестриктивни тарифи. По мнение на производителите, цените на тези суровини ще останат нестабилни.

Може да се каже, че към момента производителите на соя в САЩ се справят със създалата се ситуация и нямат нужда от финансова помощ в краткосрочен план. Причините са фючърските сделки и договори, които позволяват на производителите да запазят високите цени договорени през пролетта. Допълнителен оптимизъм предизвиква и завишеното световно търсене, особено с оглед на предстоящата реколта. Производителите получават финансова помощ и по линия на земеделското застраховане, което им гарантира фиксирани към средните пазарни цени. Има вероятност обаче фючърсите по договорите за соята за следващата година да бъдат по-неблагоприятни. В момента има тенденция цените на фючърсите на соята да спадат.

На 17 юли 2018 г. президентът Доналд Тръмп обяви, че предстои през есента Министерство на земеделието (*US Department of Agriculture – USDA*) да разработи план за облекчение на земеделските производители, които са засегнати от търговските тарифи, наложени през последните месеци. Планът очертан от администрацията, включва три компонента:

- директни плащания на земеделските стопани, с цел смекчаване на по-ниските цени, произтичащи от рестриктивните тарифи;
- директни покупки на суровини от USDA;
- финансиране на временна програма, сходна с настоящата Програма за развитие на външния пазар (*The Foreign Market Development Program*).

Обемът на обещания от Тръмп финансов пакет се очаква да достигне около 12 милиарда долара, разпределени в множество стоки – соя, царевича, памук, пшеница, свинско месо, млечни продукти и няколко други стоки. Очаква се най-голямата част от плащанията да получат именно производителите на соя. След обявяването на въпросния план цените на соята се покачиха на около \$316 за тон, след като бяха достигнали 10-годишно дъно през м. юли ‘ 2018 г. (300 щ.д./тон). В момента около 60% от износа на соя от САЩ е към Китай, където се използва в животновъдството и хранително-вкусовата промишленост. Въпреки обявеният план за подпомагане на производителите, Американската асоциация на соята (*ASA*) продължава да настоява за дългосрочна стратегия при производството на соя, в т.ч. управление на увеличаващите се

излишъци от соя и продължаващите ниски цени, и не на последно място – план за премахване на тарифите по вноса.

По време на срещата на СТИВ-Чикаго с ASA е било ясно заявено, че производителите на соя проучват варианти и начини за преместване на производството извън САЩ. Именно в тази връзка основните въпроси към СТИВ от ЕС по време на срещата са били за условията за внос на соя в ЕС, възможностите за закупуване на земя не само в държави от ЕС, но и в съседните страни, например Украйна.

По данни на Асоциация на производителите на соя:

	Внос ЕС 2017	Внос от САЩ	Пазарен дял	Водещи вносители
	Хил. тона	тона		
Цели семена от соя	18 237	4 822	26%	Бразилия САЩ
Храни от соя	20 636	329	1,6%	
Масло от соя	312	1	0,3%	
	Внос България 2017	Внос от САЩ	Пазарен дял	Водещи вносители
Цели семена от соя	26,8	0	0%	Румъния Сърбия
Храни от соя	117,6	0,35	0,3%	
Масло от соя	19,6	0	0%	

Източник: US Soybean Export Council Market Snapshot, Feb 2018

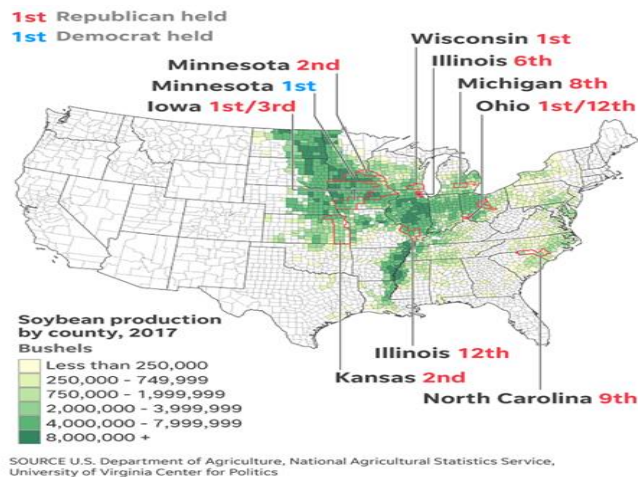
По време на наскорошната среща във Вашингтон с председателя на Европейската комисия Жан Клод Юнкер президентът на САЩ Доналд Тръмп е обещал да работи с Европейския съюз, за да се опита да премахне търговските бариери заявявайки, че Европа започва да купува соя от САЩ незабавно. В същото време обаче фермерите, особено тези

които изнасят за ЕС знаят, че могат да изнасят за ЕС основно соя без ГМО за продукти предназначени за консумация от хора и соя с ГМО за храна на животни.

Отражение на проблема с производството и цените на соята във вътрешнополитически план

Днешните въпроси и дискусии около соята се случват непосредствено преди изборите за Конгрес на САЩ през м. ноември ' 2018 г. Една трета от най-оспорваните места в Камарата на представителите на САЩ са от щатите с най-големите соеви насаждения, предимно в Средния Запад (територията на консулски окръг Чикаго). По време на кандидат президентската кампания през 2016 г. Доналд Тръмп се представи силно в този регион. Следва обаче да се има предвид, че това са традиционно силни райони за Републиканската партия. Многократните призови на президента Тръмп към фермерите да останат търпеливи, показват липсата на напредък в търговските сделки с Китай. Проблемите със соята водят до верижни затруднения и по отношение на производителите на свинско месо в САЩ. От тази гледна точка и земеделските и животновъдните фермери са изключително загрижени за дългосрочната перспектива. За да успокои тези притеснения президентът Тръмп обиколи Айова и Илинойс в края на м. юли ' 2018 г. твърдейки, че търговската му политика е помогнала на отрасли като стоманата, което ще се случи и със земеделието и животновъдството. По време на тези срещи президентът Тръмп отново призова за търпение от страна на фермерите.

Тази политическа ситуация даде възможност на Демократическата партия да обвинява републиканските кандидати за несполуките в земеделието и животновъдството. Припомняме ви, че Демократическата партия трябва да спечели само 23 места, за да си върне контрола над долната камара на американския Конгрес – Камарата на представителите. По-долу представяме карта на щатите от Средния Запад с най-оспорваните места на предстоящите избори през ноември. Все още е твърде рано да се прогнозира дали и по какъв начин новите митнически тарифи, и като цяло затрудненията със соята, ще повлияят на изборите. Според различни източници, при все че фермерите несъмнено са загрижени за моментното състояние, мнозина от тях все още твърдо подкрепят Тръмп и заявяват, че са готови да му дадат повече време.

Ситуацията в щата Илинойс

Илинойс е щат номер едно по производство на соя в САЩ, в т.ч. и производство на соя без ГМО. Производството е разположено на 4,25 милиона хектара със среден добив на соя 2,55 тона на хектар. Общото производство на соя е 16,65 млн. тона. В щата има и 975 предприятия за обработка на зърно с капацитет от около 21 хил. тона на ден.

Животновъдството в Илинойс е друг основен отрасъл в икономиката на щата - добавя 30,4 милиарда долара в икономическо въздействие и 60 000 работни места. Именно животновъдството е и най-големият потребител на соя - около 40% от соята на щата се преработва в Илинойс и служи основно за храна на добитък (74% за свинепроизводство) и домашни птици. Останалите се изнасят и преработват в чужбина.

Транспорт на соя – Илинойс има 48 железопътни компании, от които 7 товарни линии са от клас I. Щатската пътна мрежа е 7 000 мили (11 300 км.) шосета, осигуряващи алтернативни възможности за маршрутизиране и конкурентна гъвкавост. С повече от 1100 мили (1770 км.) плавателни водни пътища и 65 зърнени транспортъри, разположени по протежението на реките, водните пътища в Илинойс и транспортирането на баржи са най-енергийно ефективните и икономически ефективни средства за преместване на насипни продукти като соя. По реките Илинойс транспортира соята до Мексиканския залив за износ на азиатските, латиноамериканските и европейските пазари. Износа на контейнери и насипни товари може да се осъществи през Pacific Northwest и през St. Lawrence Seaway.

Биодизел от соя – Илинойс консумира най-много биодизел от всеки друг щат в САЩ. Илинойс е третия по големина щат производител на биодизел с шест оперативни инсталации за биодизел с прогнозен годишен производствен капацитет от 746 млн. литра. Между 2004 г. и 2016 г. производството на биодизел възлиза на близо \$ 3 млрд. от БВП, осигурявайки на потребителите доходи от \$1,7 млрд., \$ 270 млн. приходи за фермерите в Илинойс и поддържа около 7 500 работни места в Илинойс.

Изготвил: Теодора Ботева, СТИВ Чикаго

Одобрил/подписал: Иван Анчев, генерален консул

